

ПДВ – ЈЕ СТИГАО! ШТА САДА???

Проф. др Владислав Бурачовић¹

Увођење ПДВ-а, кога су до сада увеле практично све земље Европе, и није неки баук или уништавајући фактор, како се често може чути. То је само један инструмент којим се уводи ред, спречава некоректан однос према држави али и према осталим учесницима у активностима које треба да обезбиде нормално функционисање државе.

Истина, могуће је приговарати како се троше средства пореских обvezника, с тим да је прво потребно да се средства прикупе па тек потом троше. Могући су различити приговори као они о броју стопа, терминима плаћања и слично, посебно о уведеној рестрикцији враћања уложених обртних средстава држави, али нужно је схватити да је Закон донесен и да је наша обавеза да га спроведемо.

Међутим, наша је обавеза и да сачувамо наша предузећа од евентуалног посттања ради мјера које доноси овај Закон. Примјена овог Закона може потпуно да се упореди са лијеком, који је у одређеној количини благотворан, али ако се погрешно користи, може да буде и смртоносан. Ова погрешка може да се деси на обје стране, како код обvezника ПДВ-а тако и на страни државе. Опште је правило у домаћинској економији, да не треба клати коку која носи златна јаја, или да не треба клати вола ради килограма меса. На Вама или нама, како се већ постављамо, лежи одговорност да примјеном овог вида пореза ојачамо наша предузећа, а не да их уништимо. То је најлакше, посебно кад се на неког можемо позвати и некога оптужити ради тога. Вјероватно би овог пута требали сви да се поставимо много одговорније према овом проблему, него што је то уобичајено. Посљедице су и сувише тешке да би било ко имао право да се повуче или да се неодговорно понаша. Овдје у исту раван стављамо руководиоце предузећа и посланике који треба да изгласају евентуално неке допуне или да их не донесу.

Међутим, одговорност је и на нама и њу не можемо да деташирамо на другог.

Овај Закон или боље рећи метод односа са државом уније неке новине у наш живот. Тако:

1. Менаџер мора да промјени свој однос према предузећу,
2. Рачуновођа-финансијски стручњак у предузећу постаје незамјенљиви сарадник, консултант и стварно одговорно лице.

¹ Редовни професор Економског факултета у Бањој Луци, у пензији

3. Ни једна одлука која за посљедицу има издатак не би се смјела дони-
јети без предходне анализе шта она значи за ликвидност предузећа.

АД-1. Менаџер мора да промјени свој однос према предузећу, и да стално води рачуна о чињеници да непромишљен потез може да доведе предузеће у безизлазну ситуацију. У односу на ранији период кад се радило о осјећају, сада мора на свјетлост дана да ступи математика, “рачуница” и често нека од анализа ризика. Анализа ризика постаје доминантна анализа са којом менаџер започиње сваки посао и која мора да буде основ сваком уговору. Из предњег излази да бити менаџер више није лако, неодговорно и безопасно. Менаџер постаје стварно одговорно лице за судбину предузећа, а његова обавеза према Закону о рачуноводству и ревизији Републике Српске само груба и блиједа форма изражавања те стварне одговорности. Одговорност је реална, јер један непромишљен потез може предузеће да доведе у тако тешку финансијску ситуацију да из ње више не може да изађе. А излаз, санација или ликвидација! И тада за директора тек настају проблеми, јер се досадашњи однос преме њему, рекосмо, мијења. Често ћемо у будуће чути, или би бар то требали да доживимо, а то је констатација “То је dakле онај човјек који је упропастио то и то предузеће.” Где ће да се запосли? Као директор сигурни никадје и то је онај бич који га тјера на бескомпромисност, на рад, на тражење реда од својих подређених, а у тим и таквим условима, тешко је вјеровати да предузеће може озбиљно да посрне.

АД-2. Свака набавка, односно одлив готовине има више посљедица него ли је то било раније. Посједовање новца или финансијске снаге за једно предузеће постаје питање преживљавања, исто онако као што је значајно питање количине крви у човјечијем организму. Који новац, које цијене и када га је могуће обезбиједити, питање је које неће трпити било какве површиности, неодговорности или волонтизам. Долазимо у ситуацију, у вријеме када ће се “пара” десет пута превртати прије него се потроши.

АД-3. Ликвидност, као проблем, се наставља на предходни, и постаје принцип који се једноставно не може занемарити, чак ни у једном моменту.

Посебан је проблем рада у увођењу система ПДВ-а. И опет се враћамо на финансијског експерта који мора да се укључи у израду каскулатураје, у прихватирање рачуноводствене политике кредитита, кредитирања као и набавке.

ПДВ – ЈЕ СТИГАО? ШТА САДА???

При овом нужно је схватити да је граница од 50.000 КМ - само доња граница која може и да се мијења на доле, с тим да данас још ни једном субјекту није забрањен приступ овом систему. Ако се укључи рационалност, тада ће се многа питања сама по себи ријешити, јер стоји чињеница да се ПДВ не само плаћа, финансијски оптерећује цијену коштања, него и враћа, али су за то потребне одређене претпоставке. До ових претпоставки мора да дође само предузеће и то на основу властитих анализа, и тада ће многи такозвани "мали" ући у овај систем. На то ће их натјерати обична једноставна рачуница. Ако то не уради, или ако се ових пар принципа, који су овдје изнесени, не прихвate као нормални и владајући, тим предузећима неће више бити помоћи, без обзира ко ће какав закључак доносити или који ће се формални разлози износити.